

מסורת הש"ס

(א) לקמן קמז, (ב) נבלים פ"י מ"א ע"ש] נמנות סט: וחס' חמ"א דבר זה כס' דלמר מר כלי אכנסו, (ג) מ"ש זוג שגזארו דלא דילמא ט"י כ"ג, (ד) [לעיל יז,], (ה) [לקמן סז,], (ו) [השכם של מי מומק מימח: נמין], (ז) ע"ך ע"כ,

רבינו חננאל

הא דאמר שמואל יוצא העבד בשבת בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו, הא והא בחותם דעבד ליה רביה, ובחותם שבכסותו אמאי לא נפיק, חיישין דילמא מיפסק ומירתת מרביה ומקפל לכסותיה ומנח ליה אכפתיה, וכו' ויחנן דאמר הוצא בטלית מקופלת ומנחת לו על כתיפך בשבת חייב וטמא, וכדאמרי ליה לרב חנניא בר שילא רבנן כולוהי לא ליפקו בסרבלא תחמיא, מ"י דת המלך היתה באותה התת כל הקונה סרבלא מייתל ליה גבי מוכס ויחייב ליה מיכסהו וחותם עליה במטבע של אינק, כדי לידע שנטל מיכסא, וכל טלית שנמנעת בלא חותם אינק בכנפיה, נתפש לרובשה [עליה] כנגב המכס, הלכך תחייאר כל אדם לצאת בטלית שתלוי עליה חותם זה, חיישין שמא יפסק החותם ויפני חפור מן המוכס יסירה (מגילה) [נעלין] ויקפלה וישאנה על כתיפו כמשא, לפיכך אסורה [נ"א] אסורן לכל אדם לצאת בטלית שיש עליה חותם, אבל רב חניני בר שילא שיש לו נשואות פנים ואינו חושש מן המוכס מותר לו לצאת בטלית שיש בה חותם שאם יתחקר החותם אינו יודיש, שאינו מתיירא מן המוכס ולא מזולתו, ומפני זה הטעם אסר שמואל לצאת העבד בחותם שעשה לו רבו בכסותו, תנ"י רב העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו, אינו והא תנינן לא יצא העבד לא בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו, וזה הוה אין מקבלין טומאה כו', ושנינו הא והא דעבד ליה רביה ולא קשיא הא דתנאי יוצא בחותם של טיט דאין רבו [מן]קפיד עליו, ואי נפיל לא מייתי ליה חטאת, והא דתנאי לא יצא, בחותם של מתכת קפיד עליה רביה, ואי נפל איירי דמירתת מרביה מייתי לה בשבת, הילכך לא [יצא], הכי נמי מסתברא דשגל טיט כדמסתברא לקמן מסיפא הלכך אפילו עבד ליה רביה נמי אסור דאי מיפסק קפיד עליה משום פסידא ומירתת עבד ומיימי ליה **גידיה: דבר המקפיד עליו רבו. אס יאצד לא יא' דאי מיפסקי מיימי ליה: מפסתברא.** דבשל מתכת קאי מדאינטריך למימי אין מקבלין טומאה ועטמא משום דלאו לנני עבדא: **הני הוו דלא מקבלין טומאה.** משום דלאו כלים יניהו הא שאר כלי מתכות מקבלין: כלים דיהו. דמתכות: אלא אי אמרם.

אין זה משום עטרוס כלום. דגזרו עליהן שלא תא' זכן מחורבן ואילך משום לער זמס' סוטה (דף מט:). **ושמואל אמר.** ככול דמתני' ככלא דעבדא ופליג אדרי' אצבו: **חוסס שגזארו.** הוא ככלא דעבדא והיו עושין אותו משל טיט:

אימתא ולא שקיל ליה מנאורו להוליכו צירו: **מיפסק.** החותם ונשבר והנראות זשוק שהוא זן חורין: **ומקפל ליה.** הטלית על כתפיו כדי שלא יראה מקום החותם ולא יצינו שנפל ודמי הטלית על כתפו כמשוי: **חייז חטאת.** דאינו מכשיט אלא זומן שלזכשו דרך מלזוש: **זולשו רבנן לא ליפקו** כסרבלי חסימי. היו עושין חותמות לטליתות שלהן כעין עבדים להנראות שהן כפופין לריש גלותא לא ליפקו דאי מפסקי מרתמי ומקפלי להו: **דלא קפדי עלך.** אס תלך זלא חותם: **יואל העבד בחוסס שגזארו.** ובשל טיט דלא קפיד עליה לאמאי ואי משום דמירתת מאי חורבא נפקא מינה משום אימתא דרביה לא מיימי ליה גידיה דהא לאו הוכחה היא דעבדות אלא כשיטנו עול נאורו או זכסותו: **וזה וזה אין מקבלין טומאה.** דלאו לנני עבד שיהא טמא משום מכשיט ואע"ג דבשל מתכת מוקמינן לה להא לקמן מיהו לאו לנני דיליה הוא אלא לגנאי וכלי תשמיש נמי לא הוי: **זוג לנני עבד: ולא זוג שגזארו** **אצל יואל הוא זוג שזכסותו.** לקמיה מפרש טעמא: **מקבלין טומאה.** שזכסותו הוה: **שזכסותו.** עושיה לזסוס מעלין שלא יטנפו: **לא תלא.** כדאמרין באידך פרקין (ד' נד:) דמתחוי כמאן דאזיל לחינגא: **אין מקבלין טומאה.** דאין מכשיט לזהמה: **לא איזי ואיזי דעבד ליה רביה.** דאע"ג דככול דמתניין אוקימנא דעבד איזי לנפשיה התם הוה דאיכא לאוקמיה זכסמ חותמות של טיט דאי מיתבד אין מקפיד עליו להציא שצריז לזית אדונו הלכך ליכא לאוקמיה דעבד ליה רביה דאי עבד ליה רביה לא הוה מיתסר מנאורו משום אימתא דרביה ואי מיפסק לא קפיד עליה זעלוי משום פסידא דליכא פסידא הלכך לא מיימי ליה אצל הך לא איכא לאוקמא זשל טיט כדמסתברא לקמן מסיפא הלכך אפילו עבד ליה רביה נמי אסור דאי מיפסק קפיד עליה משום פסידא ומירתת עבד ומיימי ליה **גידיה: דבר המקפיד עליו רבו. אס יאצד לא יא' דאי מיפסקי מיימי ליה: מפסתברא.** דבשל מתכת קאי מדאינטריך למימי אין מקבלין טומאה ועטמא משום דלאו לנני עבדא: **הני הוו דלא מקבלין טומאה.** משום דלאו כלים יניהו הא שאר כלי מתכות מקבלין: כלים דיהו. דמתכות: אלא אי אמרם.

כלים דיהו כלי העשוי מטיט כזה שאינו מנרפו כזכשן מעשה ידי יוצר דניהוי קרוי כלי חרס אלא כלי אדמה מי מקבל טומאה זכמיה: **כלי גללים.** פ'יעי זקר שעשה מהן כלי: **דמיחא מומחא.** שארגו זכגד ותו לא מיפסקי: לא גזרו. לזאת זו ודרכ הונא לענין אריג כי האי גזירה נמי אימתר דאשמעינן דלא חיישין תו לדלמא מיפסק: ושל

במה אשה פרק ששי שבת

נח.

והאמר שמואל יוצא העבד בחותם כו'. ולא זעי לאוקמי מתניינן זכותם שזכסותו דניחא ליה ^אלאוקמה דעבד איזי לנפשיה ואיירי מתני' ככל חותמות: **הא דעבד איזי לנפשיה.** קשה לרשב"א אמאי שריא מתני' דעבד איזי לנפשיה זכנר כיון

דליכא קפידא דרבו וי"ל דאיכא קלמ קפידא אצל לא כל כך כמו זעבד ליה רביה: **במאי אוקימתא אהא** דשמואל ברעבד ליה רביה כו'. אצל אי מיירי דעבד איזי לנפשיה אחי שפיר ^דדגזארו ליכא למיחש דלמא פסקי ליה זידים כדי שלא יצינו הרואין שהוא עבד ^האצל זכסותו איכא למיחש דלמא מקפל טליתו לזקות החוסס ^וולא ידע דיש זיה חיוז חטאת אצל דעבד ליה רביה משום אימתא דרביה ירא לקפל ^זוהשקא ליה ידע ה"ס לדרז יתחק אלא דלא ידע שיש לחוש דילמא מיפסיק זכמר דמשנ"ז מיימי דרב יתחק ונתת לפרושי שיש' חיוז חטאת זקיפול: **דילמא מיפסק ומרתת ומקפא** ליה. דניחא ליה טפי שיהיה מקופל משיראה רבו שנפסק לגמרי ויסבור שנזמיד פסקו למרוד זו: **לא תצא בהמה כו'.** דמיחוי כמאן דאזיל לחינגא כדפי' זקוני' דלא מצינן למימר משום דילמא מיפסיק ואחי לאמוי דהא לעיל (דף נד:) מפרש דזוג אסור משום דמיחוי כמאן דאזיל לחינגא ולא קלמר דלמא מיפסק דומיא דחומס:

מאי שנא זוג שבצוארו דלמא מיפסיק ואחי לאתויי. והא דתנן לקמן (דף קו: יז) זני מלכים יואלין זזוגין וכל אדם אלא שזכרו זכמים זהוה"א אומר ר"י דמייירי זזוגין יקריס שיזאלין זהן זני מלכים כגון של כסף ושל זהב דליכא למיחש זכו דילמא מיפסיק דמסתמא תקועין הן יפה זששללאות של כסף והכא מייירי זזוג דלמלא דומיא דזוג של זמה ולמאי דמוקי לה זגמראסי' זאריג זכסותו אחי נמי שפיר: **הב"ע דמחי.** וא"ת כי היכי דזוג איירי זממי הכי נמי איירי חומס שזכסותו זממי ^אואס כו' ^באמאי אסור ^גוי"ל דזוג מותר לפי שדרך לאורגו זכגד שאין שום זגד שלא יהא רואי לנני ומכשיט כזה ולא הטריוחיו לפוסקו מכל זגדים ולגנות הזגד אצל חומס אין דרך לעשותו ככל הזגדים שאינו יפוי הזגד ולכך גזרו זכמים אפילו זארגו זכסותו שיהא זריך לפוסקו אטו היכא שאין ארגו וא"ת אדמפלגי זין זוג שגזארו לזוג שזכסותו ליפלוג זזוג שזכסותו גופיה זין מחי ללא מחי ויש לומר דניחא ליה לאשמעינן דזוג שגזארו אסור אפילו ^דזכמיתת הזגד שזקיב זאורו ואינה יכולה ליפול אלא ע"י חמיכה ^ה: **בדרב הונא כו'.** ואע"ג דמילתא דרב הונא איימי לעיל (דף נז) גזי חזינא ^ומדקאמר כל שהוא אריג משמע דה"ק זין לענין חזינא זין לענין דלמא מיפסיק לא

חיישינן זאריג ^זאע"פ שחבריו דרית וקבעו במסמריים טמא. והא דלמר זקוקומן רב ^ח(נמנות דף נד.) סדין שעשאו וילון טטור מן המדרס לאו משום קציעות גרידא טטור אלא מייירי שעשה שום שינוי מעשה. והא דלמר זנגמר הדין (פסהדין דף מת.) כפה שנתנתו לזספר טטור מן המדרס אף על פי שלא עשתה שום שינוי מעשה כיון דנאסר זנהגה ע"י כן חזשו כשינוי מעשה:

אין

עין משפט ונר מצוה

יא א ב מיי פייט מהל' שבת הל' יז וישין זמ"מ] סמג לאון סה טו"ש ע"א ח"י דש סעף א' זכניה:

יב ג מיי פ"ח מהל' כלים הלכה טז:

יג ד שס הלכה ח:

יד ה מיי פ"ב מהל' שבת הלכה י סמג לאון סה טו"ש ע"א ח"י דש סעף א' זכניה:

יז ח מיי פייט מהל' שבת הלכה יז סמג שס טו"ש ע"א ח"י דש סעף א' זכניה:

יח ט מיי פ"א מהל' כלים הלכה יז:

גליון הש"ס

רש"י ר"ה בלי גללים שפליה על ע"ל דף טו ע"כ זכנ"ח ד"ח גללים, וע' נמנות סט ע"כ מ"ה' כלי גללים:

מוסף רש"י

היוצא בטלית מקופלת. לחמר שזמנה על ראשו הנגיה שפליה על תפיו (קטן קמז). חייב חטאת. שאין זה דרך מלזוש (שם). כלי גללים. כלי גללי זמה (נמנות סט) א': שש (ע"ד יז).

מוסף תוספות

א. טפי. מוס' הלא"ש. ב. בין בכסותו בין בצוארו. כע"כ. ג. אמאי יוצא בחותם שבצוארו הא מופסיק ליה ומייתי ליה ברה"י. ריענ"א. ונני' שגמ של מן. ד. דהיינו טעמא דרבצוארו שרי ובכסותו אסרי. מוס' הלא"ש. ה. ויוליכנו במידו ברה"י. מוס' הלא"ש. דבולי האי לא עביד. מי הדין. וקס"ד דלא חיישין להפסקא אלא דאנן חוששים שמא יתבייש ויקפל בגדיו עליו לכסותו יוצא בטלית מקופלת בשבת דאיכא חיוב חטאת כדכ"ב יצחק הילכך כשהוא זכצוארו אינו יכול לכסותו אבל השתא בכסותו יכול יפה לכסות בקיפול ומיהו אי דעבד ליה רביה ירא הוא לכסותו שמא ימצאנו רבו ויחשוב שהוא מורד ב. ריענ"א. ז. לא יצא נהוי דלא מופסיק ליה אפי". ח. הדין. ז. וזה קל לעשות. ו. ומשנינן דאה"נ ומיהו חיישין דילמא מופסיק מאלוי וכו' שלא יחשדנו רבו שהוא נטולו מקפל ליה. ח. ואחי ליכא למיחש דאחי לאתויי. מוס' הלא"ש. י. דילמא מופסיק ליה. יא. דאי בשלא ארגו מאי פסקי דתני להו סתמא. ריענ"א. יב. שברארג בכסותו מיירי. ריענ"א. יג. דהא ליכא למיחש דילמא מופסיק ליה. יד. דאמר כל ישראל בני מלכים הם, ואמאי לא חיישין דילמא מיפסיק ומיהו מופסיק ויבטל ליה. מוס' הלא"ש. יז. נמי. כגמרא ר' ישמעאל היא דאמר כל ישראל בני מלכים הם, ואמאי לא חיישין דילמא מופסיק ויבטל ליה. יח. דכמשיי הוא וכיון שאפשר למשקליה מערב שבת אטרחויה דלשקליה, משכ"א כשהוא ארגו בכסותו שהוא בטל לבגד ולא הוי טמא וכו'.

^[1] משוי, ותו דאי אמרת דלשקליה מערב שבת מצטריך למשלח כסותיה וכוּלי האי לא אטרחויה. ריענ"א. ונפי' שגמ של מן. יז. אפי". ח. הדין. יח. דכי היכי דלעיל גבי חציצה לא גזרו ארגו אטו אינו ארגו, ה"כ הכא גבי זוג

^[2] לא גזרו ארגו אטו אינו ארגו. ריענ"א.